

Z jednání rady pro ovoce a zeleninu dne 11. 3. 2026

20.3.2026 - | Akademie věd České republiky

Dne 11. března 2026 se uskutečnilo další řádné jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu. Jednání se účastnili hosté z Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Státního zemědělského a intervenčního fondu, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

V úvodu jednání předseda komoditní rady Jiří Stodůlka přivítal hosty a seznámil přítomné s programem. Prvním bodem jednání bylo sjednocení pravidel pro všechny kraje při povolování využití čmeláků k opylení ovoce a zeleniny v krytých plochách. I přes zaslání metodického postupu pro povolování využití čmeláků z MZe i MŽP na krajské úřady, dochází v některých krajích ČR k rozdílnému výkladu a neumožnění využití čmeláků. Kvůli legislativním překážkám trápí pěstitele pořizovací ceny čmeláků, které jsou oproti okolním státům EU mnohem vyšší.

K bodu také vystoupil Jan Šíma, ředitel Odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků na MŽP. Uvedl, že v procesu povolování čmeláku je možné povolit výjimky. V tomto případě se hledí na původnost, kvůli hrozbě zvýšení variability a zavlečení nevhodného genofondu na území ČR. Zástupce MŽP dále poděkoval za seznámení s problematikou a dohodl se s členy komoditní rady na dalším postupu v této věci.

Následně vystoupil Jakub Žilák z Odboru energetiky a ochrany klimatu na MŽP, který shrnul informace k implementaci systému EU ETS2, tedy nového evropského systému emisních povolenek pro spalování paliv v dopravě a budovách. V případě zemědělství se předpokládá výjimka, spočívající v osvobození od placení povolenek EU ETS2. U dodávek plynu pro osvobození od povolenek v systému EU ETS2 vyžaduje současná vyhláška čestné prohlášení odběratele, že je plyn využíván výhradně pro zemědělské účely. Problém je podoba vzorů čestných prohlášení v národní legislativě, která znemožňuje uznání výjimky, pokud je v odběrném místě nad 63 MWh spotřeba zemního plynu i na jiné účely než na zemědělství. V této souvislosti zazněla od členů komoditní rady potřeba upravit legislativu, vyhlášku se vzory čestných prohlášení. Předseda komoditní rady zmínil, že Zelinářská unie diskutuje o možnosti úprav či zmírnění dopadů systému s kolegy z odborových organizací v dalších členských zemích EU.

Na evropské úrovni se očekává další jednání členských států. Příští týden má proběhnout setkání států EU, kde budou prezentovány mj. i návrhy řešení pro zemědělská „smíšená“ odběrová místa zemního plynu v rámci systému EU ETS2. V České republice se uvažuje o kompenzacích u kapalných paliv podobně jako u systému zelené nafty, který již dnes vrací část spotřební daně zemědělcům. Diskutuje se také možnost dobrovolného zapojení či specifických režimů (opt-in) pro některé subjekty. Systém emisních povolenek v rámci EU ETS2 má začít fungovat od roku 2028, přičemž vyrovnání povolenek bude probíhat se zpožděním, například v roce 2029 za emise z roku 2028.

Vrchní ředitel Petr Jílek dále informoval o aktuálním usnesení vlády ČR, podle kterého by mělo být při veřejném stravování ve státních institucích minimálně 65 % výdajů na potraviny směřováno na

produkty českého původu. Cílem opatření je podpořit odbyt domácích zemědělských a potravinářských výrobků ve veřejném sektoru a posílit využívání českých potravin ve veřejném stravování. Dále pokračoval s aktuálními informacemi o vývoji jednání k Společné zemědělské politice po roce 2027. Diskuse se zaměřují především na podobu rozpočtu a finančních alokací SZP po roce 2027. Podle dosavadních informací se předpokládá, že plná implementace připravovaných změn pravděpodobně nebude dokončena do roku 2027, proto se zvažuje zavedení přechodného období. Současně probíhají také samostatná pracovní jednání k dílčím tématům. V diskusi se objevila informace o zhruba 25 % výši rozpočtu SZP, které bude moct členský stát převést z I. pilíře do II. pilíře například pro rozvoj venkova, environmentální opatření, inovace nebo krizové rezervy. Konkrétní parametry však zatím nejsou stanoveny a jednání jsou v počáteční fázi. Nadále se diskutuje také o zastropování přímých plateb a úprava redistribuce podpory mezi menšími a většími zemědělskými podniky, přičemž tato otázka zůstává otevřená a bude předmětem dalších vyjednávání.

Na jednání dále vystoupil tajemník Ovocnářské unie ČR Roman Chaloupka, který upozornil na zhoršující se dostupnost přípravků na ochranu rostlin v EU. U některých škůdců, například u mšic, může vypadnout klíčový přípravek bez přímé náhrady. V posledních letech dochází v EU k postupnému snižování počtu povolených účinných látek pesticidů v důsledku přísnější regulace, například kolem roku 2011 bylo povoleno přibližně 280 účinných látek, zatímco kolem roku 2022 už jen asi 220 a do roku 2030 může jejich počet dále klesnout zhruba na 150. Podle zástupců sektoru řada látek nemá plnohodnotnou náhradu, což může v některých případech ohrozit ochranu plodin a zvýšit riziko problémů s chorobami, škůdci a jejich rezistentnosti na přípravky. Jako obtížně nahraditelné jsou uváděny například fungicidy používané při moření osiv, které pomáhají omezovat patogeny produkující mykotoxiny. Tajemník OU ČR současně uvedl, že se hledají alternativy, v podobě rezistentních odrůd, biologické ochrany nebo biopesticidů, ty však zatím většinou fungují jen jako doplněk a jejich účinnost je často nižší než u chemických přípravků. Další diskutovanou oblastí byla změna regulatorního systému, v podobě rychlejšího povolování biologických přípravků nebo úpravy pravidel pro některé technologie. Zástupci pěstitelů zároveň upozorňují, že některé nové biologické přípravky mají podle dodavatelů účinnost kolem 50 %, což může být pro praxi nedostatečné a může vést ke zhoršení kvality produkce, což se týká například ovoce. Proto probíhají další jednání mezi odbornými institucemi a státní správou s cílem hledat stabilnější řešení pro sektor ochrany rostlin.

Vrchní ředitel Jílek doplnil tento bod a informoval přítomné, že ministr usiluje o úpravu pravidel evropské legislativy týkající se přípravků na ochranu rostlin, zejména v rámci Nařízení (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh. Cílem je znovu umožnit širší využití čl. 4 odst. 7 a 8, které umožňují při schvalování účinných látek v odůvodněných případech výjimky. V praxi by tato úprava mohla umožnit zachování některých účinných látek, pokud jsou pro ochranu plodin prakticky nenahraditelné. Základním cílem je zabránit situacím, kdy by nebylo možné některé plodiny ekonomicky pěstovat kvůli nedostatku účinné ochrany. Dočasné, nebo přechodné používání látek, by bylo povoleno po dobu nezbytně nutnou, dokud nebude dostupná alternativní technologie, biologická ochrana nebo jiný vhodný prostředek. Tento přístup odpovídá mechanismu tzv. derogací (výjimek) v evropské legislativě, které mohou být využity například v případě vážného ohrožení produkce plodin nebo nedostupnosti účinných alternativních řešení. Konkrétní změny legislativy však zatím nejsou schváleny a jsou předmětem dalšího vyjednávání na úrovni EU. Součástí této diskuse byla i možnost využití dronů pro aplikaci přípravků, protože plošný letecký postřik je v EU dlouhodobě omezen, ale nové návrhy připouštějí jeho přehodnocení či využití bezpilotních prostředků.

Na závěr jednání vystoupila Šárka Hanzelková, zástupkyně Státní zemědělské a potravinářské inspekce s informací o provedených kontrolách a výsledcích v roce 2025. V roce 2025 provedla

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) celkem 47 374 kontrol, z toho 790 kontrol čerstvého ovoce a zeleniny. Posouzeno bylo 825 šarží ovoce (158 nevyhovujících) a 956 šarží zeleniny (149 nevyhovujících). Při laboratorních analýzách reziduí přípravků na ochranu rostlin nevyhovělo limitům 15 šarží ovoce a 6 šarží zeleniny, zejména u dovozu z Brazílie, Polska, Turecka a Vietnamu.

Nejčastější nedostatky se týkaly nevyhovující jakosti a nesprávného označování, především chybějícího nebo zavádějícího údaje o zemi původu. V maloobchodě bylo zjištěno 18 případů u zeleniny a 15 u ovoce, kdy údaj na cedulce neodpovídal informacím na obalu nebo v dokumentaci. Inspektoři také často zaznamenali porušení požadavků Nařízení (EU) 2023/2429, protože faktury a průvodní doklady neuváděly název produktu, zemi původu či další povinné údaje (např. jakost nebo odrůdu).

Úřad AK ČR

<https://www.akcr.cz/txt/z-jednani-rady-pro-ovoce-a-zeleninu-dne-11-3-2026>